

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 *

พระไกรทอง โสมศรี¹สายฝน วิบูลรังสรรค์² ปกรณ์ ประจัญบาน³ เกษม สาหร่ายทิพย์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านกลางนาโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 จำนวน 17 คน ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไม่เหมาะสม เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ขั้นที่ 2 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 28 คน ขั้นที่ 3 ประเมินการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับขั้นที่ 2 และครูผู้สอน จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรม แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.51/81.55 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียร หลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก และครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าเดิม

คำสำคัญ : การพัฒนาชุดกิจกรรม/ ส่งเสริมจริยธรรม

^{*} วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พ.ศ. 2554¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์² อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)⁴ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

The Development of a Learning Package on Activities to Promote Morality for Mathayom Suksa 1 students^{*}

PhraKraithong Somsri¹

Saiphon Viboonrungsan² Pakorn Prachanban³ Kasem Saraithip⁴

Abstract

The purpose of this research is the development of a learning package on activities to promote morality for Mathayom Suksa 1 students. This research are divided in to three steps: First step, constructing and finding out the efficiency of the learning package activities to promote morality. The researcher has constructed the package activities to promote morality and bring it to trial with 17 Mathayom Suksa 1 students, of the Ban Klang Nano Community School, which were under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, which had wrong ethical behavior so as to find the efficiency criterion of 80/80. The second step, the experiment in using the package activities to enhance morality with 28 students of Mathayom Suksa 1, who were studying in second semester of academic year 2010 of Akat Amnuai Suksa school, under the Secondary Educational Service Area Office 23. The third step, the evaluation in using the learning package activities to promote morality by Mathayom Suksa 1 students, which were the same group of the second step, and nine teachers. The instruments of the research were a form of ethical behavior, a form to evaluate satification in using the learning package activities for students, and an interview form about the satification of teachers to ward the ethical behavior of students. The statistical data analysis were done using percentage, mean, standard deviation and t-test dependent. The result of the research were as follow:

1. The package activities to promote morality for Mathayom Suksa 1 students had efficient value of 80.51/81.55, which were with in the criterion.
2. The result of experiment the package activities to promote morality for Mathayom Suksa 1 students found that three moral behaviors which were disipline, responsibility and the effort after using the package activities for moral enhancement of the students were higher than those of the pre-experiment on the statistical significant level of .01.
3. The satification of students evaluated after using the package activities to promote morality as a whole was at a high level, and most of the teachers had satification with a good moral behavior of the students, which had changed better than before.

Keywords: The Development Package/ Enhancing Morality

^{*} Research Article from the thesis for the Master of Education degree, Educational Research and Evaluation Program, Naresuan University, Thailand, 2011

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Research and Evaluation Program, Naresuan University.

² Lecturer, Faculty of Education, Naresuan University. (Thesis Advisor)

³ Asst. Prof., Faculty of Education, Naresuan University. (Thesis Advisor)

⁴ Assoc. Prof., Faculty of Education, Naresuan University. (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

คุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องที่กล่าวถึงกันมาก แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 จึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผนและบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการโดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน (กรมวิชาการ, 2546: 5-13) รวมถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ (กรมวิชาการ, 2543) ตลอดจนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการของผู้เรียนเช่นเดียวกัน (กรมวิชาการ, 2551) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมดังกล่าว แต่สภาพความเป็นจริงแล้ว พบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นเยาวชนของชาติ ซึ่งจากการสุ่มจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2550) และพบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ก่อคดีดังกล่าวเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คือ 39.28% และผลสำรวจของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) พบว่าเด็กไทยรู้เนื้อหาวิชาการเพิ่มขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษาแต่ “คุณธรรม จริยธรรมลดลง”

การจัดการศึกษาจึงควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม โดยสอดแทรกในวิชาสอนหรือในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพและพัฒนาอย่างรอบด้าน (กรมวิชาการ, 2551 : 16) การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมควรจัดโดยการใช้กิจกรรมและสื่อประกอบอย่างหลากหลายอันเป็นคุณสมบัติหนึ่งของชุดกิจกรรม การพัฒนาให้ผู้เรียนมีจริยธรรมสามารถพัฒนาได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549 : 14-15) นอกจากนี้ ระดับการศึกษาและอายุยังมีอิทธิพลต่อจริยธรรม เมื่อมีการเรียนรู้มากขึ้น สถิติปัญญาเพิ่มขึ้น จริยธรรมก็พัฒนาตามวุฒิภาวะ ดังนั้น แนวคิดหนึ่งที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาพฤติกรรม คือ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาซึ่งเป็นการเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก นอกจากนี้ยังมีเทคนิคการดูตัวแบบและเทคนิคการเสริมแรง ซึ่งเป็นการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549 : 308)

จากสภาพปัญหาทางจริยธรรมและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกัน สร้างจิตสำนึก และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชนเพื่อเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตให้สังคมเกิดความสงบสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

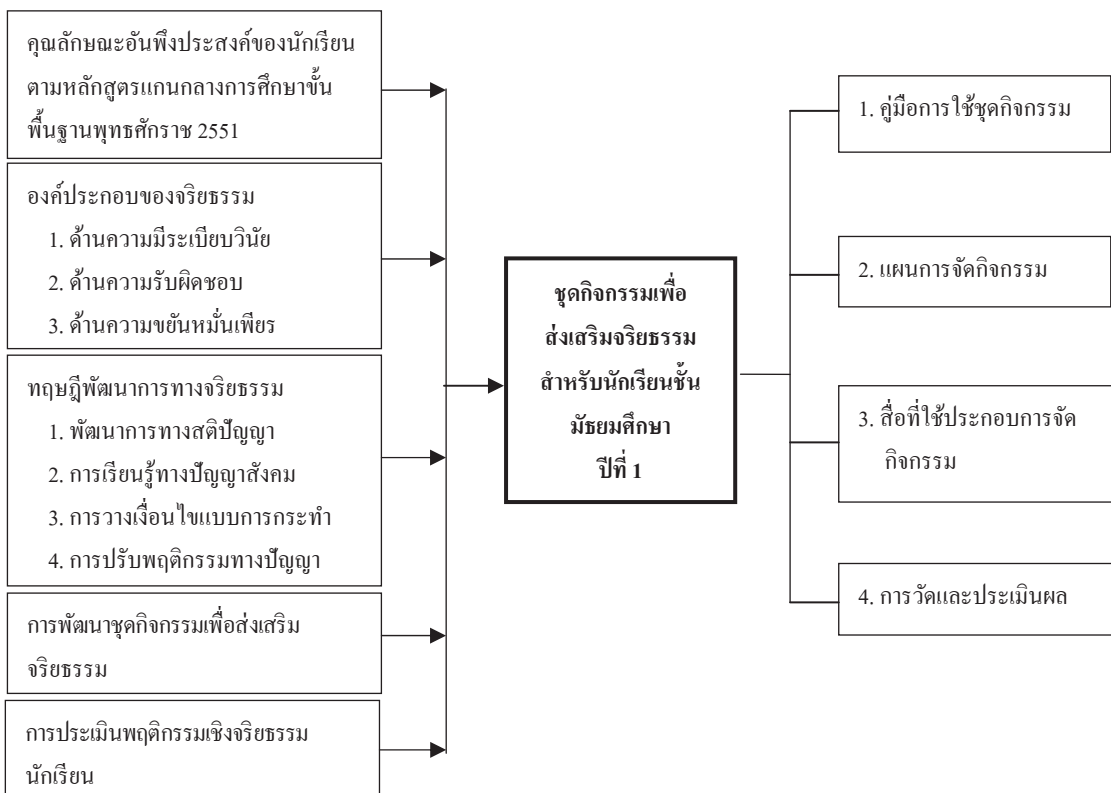
1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อประเมินการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม
2. คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม
3. คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม แนวคิดการพัฒนาชุดกิจกรรม เพื่อเป็นองค์ประกอบในการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านกลางนาโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมในองค์ประกอบของชุดกิจกรรม 2. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม จำนวน 10 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การหาความเหมาะสมขององค์ประกอบชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญด้วยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

2. การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (รัตนะ บัวสนธิ์, 2544: 62)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 28 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยให้ครูคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาด้านจริยธรรมตามข้อมูลในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม แบ่งออกเป็น ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน 2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้วิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 10 ชุด ซึ่งผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้วในขั้นตอนที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปร คือ แบบประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จำนวน 3 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. นำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Dependent Samples)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 2

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม 2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนหลังเข้ารับการปรับพฤติกรรม

เครื่องมือที่ใช้วิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ครอบคลุมด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต
2. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปได้ดังนี้
 - 1.1 ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 10 ชุด โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 - 1.2 ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.51/81.55 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียร หลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม โดยรวมและรายด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และครูส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าเดิม

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปราย โดยจำแนกเป็น 3 ข้อ ตามจุดมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ชุด พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเรื่องและสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสม โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม เทคนิควิธีการที่ส่งเสริมจริยธรรม โดยชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา สาระสำคัญ วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมและการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในกิจกรรม กระบวนการสร้างได้ยึดหลักการทฤษฎีทางการศึกษาหลายอย่างมาช่วยเป็นองค์ประกอบในการสร้าง และผู้วิจัยได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 119-102) ดังเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อหาประสิทธิภาพพบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เพราะว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นได้ผ่านการสร้างอย่างมีระบบตามขั้นตอนและวิธีที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรม การวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เทคนิคการปรับพฤติกรรม แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า การนำสื่อการสอนมาใช้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523 : 118) และสอดคล้องกับสมุณทา พรหมบุญ (2540 : 33) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิชา หน่วย หัวข้อเรื่อง อุปกรณ์การสอน และเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการทำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันคิดร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน ภายใต้อำนาจหลักการ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการที่กำหนดไว้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้อง กับผลการวิจัย

ของลัดดาวัลย์ กรุดคำ (2555) ที่ได้การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การสืบค้นข้อมูลและการติดต่อสื่อสารในระบบอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และพบว่าบทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 81.60/81.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 3 ด้าน หลังใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ใช้ที่มีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรทางปัญญาหรือตัวแปรภายในที่จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549 : 308) ที่กล่าวถึงการปรับพฤติกรรมทางปัญญาว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยการเปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐานหรือกลวิธีในการสนองตอบหรืออีกนัยหนึ่งคือ การเปลี่ยนตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกนั่นเอง แนวคิดการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดตระหนักถึงความคิด ความเชื่อ ได้รู้จักสำรวจตนเอง ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมผลของตนเอง ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาและสาเหตุที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคแม่แบบมาใช้ในการจัดกิจกรรม ถ้าพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบได้รับการเสริมแรงทางบวก พฤติกรรมนั้นจะเกิดบ่อยครั้งขึ้น แต่ถ้าพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบแล้วได้รับการลงโทษพฤติกรรมนั้นจะไม่เกิดขึ้นอีก ดังที่แบนดูรา (Bandura, 1977) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวแบบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล 3 ด้าน คือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ หรือทักษะใหม่ ๆ ทำให้เกิดการระงับหรือยุติการแสดงพฤติกรรม และช่วยให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วมีโอกาสดังออก และการเรียนรู้ในการแสดงออกของพฤติกรรมของเราส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเนื่องจาก “การสังเกตตัวแบบ” (Model) และลอกเลียนแบบจากพฤติกรรมตัวแบบนั้น ดังนั้นเทคนิคแม่แบบจึงเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมเป็นชุดกิจกรรมที่บูรณาการเนื้อหา เทคนิคการปรับพฤติกรรมที่หลากหลาย สภาพสถานที่เอื้ออำนวย สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม สื่อในแต่ละด้านมีความน่าสนใจและหลากหลาย รวมทั้งกิจกรรมสะท้อนเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีจริยธรรมอันดีงามได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดกระบวนการในทางความคิด ช่วยพัฒนาความสามารถตลอดจนความสนใจของผู้เรียนให้มีทัศนคติและค่านิยมในทางที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าช่วงแรกของการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมักจะเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบ ไม่ตรงเวลา และแสดงพฤติกรรมความเป็นตัวเองสูง นั่นคือ แสดงพฤติกรรมลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ ออกมาให้เห็นบ่อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเสี่ยง ดังนั้นผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้ควรทำการวางแผนเพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งแรกให้ได้ อาจใช้วิธีขอความร่วมมือกับครูฝ่ายระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน หรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนัดแนะและทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มดังกล่าวก่อนการจัดกิจกรรม

2. สื่อที่นำเสนอควรเป็นสื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน คั่นเคย เช่น สื่อโฆษณา หรือรายการต่าง ๆ ทางสังคม ที่จะช่วยสร้างความสนใจของผู้ร่วมกิจกรรมได้อย่างดี นอกจากนั้นควรเป็นสื่อที่สะท้อนสิ่งที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการอธิบาย วิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหา ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกที่มีต่อสิ่งที่เรารู้ดังกล่าว พร้อมแนวทางการปฏิบัติทางจริยธรรม ศีลธรรมหรือลักษณะที่พึงประสงค์ที่สามารถพัฒนาตนเองได้ นอกจากนั้น ความคมชัดของภาพ เสียงหรือเสียงที่จะรบกวนการจัดกิจกรรมอาจแก้ไขโดยการจัดในห้องประชุม เป็นต้น

3. ควรมีการติดตามผลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมไปแล้ว เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนมีความคงทนเป็นอย่างไรและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางไหน

4. การประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมควรใช้ผู้ประเมินที่หลากหลาย อาทิ เพื่อน นักเรียน และผู้ปกครองได้ร่วมประเมินด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาจริยธรรมในด้านอื่นๆ เพิ่มเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือนโยบายทางการจัดการศึกษา ได้แก่ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

2. การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ควรคำนึงถึงการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประกอบด้วย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญสำหรับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร :
อักษรไทย.
- กรมวิชาการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล**.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). **กระบวนการต้นกำเนิดวิทยาการและระบบสื่อการสอน**. เอกสารการสอน
ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการสอนเล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมราชา.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2544). **การวิจัยและพัฒนาการศึกษา**. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ลัดดาวัลย์ กรุดฉ่ำ. (2555). **การพัฒนานาเรียนออนไลน์ เรื่อง การสืบค้นข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร
ในระบบอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปีที่ 7 (18): 83-94.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน (มิติใหม่)**. กรุงเทพมหานคร : ชเนศวรการพิมพ์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สุมนทนา พรหมบุญ. (2540). **การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (11 ตุลาคม 2550). **สถิติคดีระหว่างปี 2541-2550**. (ออนไลน์)
แหล่งที่มา: http://www2.djob.moj.go.th/stat/show_stat.php.html. (9 พฤศจิกายน 2551).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (11 พฤษภาคม 2549). **โพลล์ชี้เด็กไทยความรู้ดีแต่คุณธรรมแย่งลง**.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.osknetwork.com/modules.php?name=News&file=article&sid=1220.html>. (9 พฤศจิกายน 2551).
- Bandura, A. (1977). **Social Learning Theory**. New Jersey: Prentice-Hall.
